

27.9.1945

ל"ה א ס

DOC 458

החלטות, כאשר יופסקו החריגים ושאלתו תעמוד בלב-ליבו של הוויכוח הפנים-ציוני, ייציב נטיית ההסתדרות הציונית, הדוקטור חיים וייצמן, בראש מחנה המהפכנים ואף יפיל את גורל כובד השקל להפסקת הפעולות. אז יתנהג כמי שלא היה לו כל קשר לעניין. ואף לא חושב על התפנית. מכתבו של בן-גוריון לסנה מעמיד באור אחר את ניהול ידיעתו של וייצמן על ההכרעה, עיתויה וחליתו: "מסרתי והסכרתי לו-ן [וייצמן] כל התכניות. אין זאת אומרת, שהדברים ייעשו על דעתי, או בניגוד לדעתי. הוא, כמובן, חרד לחוצאות המעשים. הוא מוקיר ומעריך העושים." בשלב זה של תחילת החריגה, איפוא, וייצמן מאימץ החלטות ותביעות חד-משמעיות להפסקת הפעילות והעדיף את החזות של מנהיג, שהכרעה נכפתה עליו הר כניגית, בהיות "הקבל" את דין התנועה". כך, חל מקום, מצטיירים הדברים במכתבו של בן-גוריון. הוא מסיים בהדגשת חליתו העליונה של הפעילות - הפנייה לדעת-הקהל. הוא מציין, אם מקפידים לשמור על קשר ישיר עם אמריקה ואם טורחים לספק לעיתונות את בריטניה ידיעות מהימנות ובדוקות על המעשים. בינתיים, הוא מספר, חוגגת את הניצחון הציוני בלונדון ומסלפת את "דמות המעשים", אך הוא טורח לעודד ולחזק: "התקן המהפכני בזהו והאשון תהיה לא לשובתו. אבל אל יפול רוחכם."

מכתבו המפורשים של בן-גוריון לא הרגיעו את משה סנה, ובעימותיו עם המנהיג המזוי בארץ הוא נדרש לעוד חידוק ואישור, כי התפנית רבת הסיכונים במדיניות ה"הגנה" אינה יוזמה פרטית וחטאת סמכות שלו. מכתב ההנחיות של בן-גוריון לא ירד לפרטי הפעולות, שהרי מחזקים, וכמי שלא היה נתון בפרטי היום-יום של העשייה הכספית, לא רצה ולא יכול לפרט בתחומים אלה. סנה נדרש לאישור, לתודעת המנהיגה לו את הסמכות לפרש באורח אופרטיבי את הנחיות הפעולה הכלליות שנמסרו לו. ב-16.10.1945 פנה לבן-גוריון ולבן-קדם [משה שרתוק], שהיה כבוד הנהיגים, אך לא גילה חמיכה חד-משמעית בעניין, כמו זו של בן-גוריון: "הדבר שחייבנו מיד אם תאגידו בת 12 הסעיפים מה-7 לח.ז.} והרי לנו עוד הוכחה בזה, שהחלטות הפעולה של בן-גוריון אכן נכתב ב-7 ולא ב-1 באוקטובר.} מחייב את מנהיג המדינה לתאם ולבנות לפקודותיהם לפעול לפי הקו הכללי שהותווה באיגרת זו."

בתשובה לסנה)בן-קדם לעתים [משה סנה], (25.10.1945, א.מ.ס.} תורה משה שרתוק